

SPRAWOZDANIE DODATKOWE DLA KOMITETU AUDYTU,**RADY NADZORCZEJ ORAZ ZARZĄDU BANKU****Banku Spółdzielczego w Warce**

ul. Warszawska 5, 05-660 Warka

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Warce z siedzibą w miejscowości Warka, na które składa się:

1) wprowadzenie do sprawozdania finansowego;	
2) bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2018 roku, który po stronie aktywów i pasywów zamyka się sumą bilansową:	267 979 912,31 zł
3) łączny współczynnik kapitałowy:	17,68 %
4) zestawienie pozycji pozabilansowych wykazujące na dzień 31 grudnia 2018 roku	
- zobowiązania warunkowe udzielone w kwocie:	19 426 048,71 zł
- pozostałe w kwocie:	129 726 823,78 zł
5) rachunek zysków i strat za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	
wykazujący zysk netto w wysokości:	2 252 201,36 zł
6) zestawienie zmian w kapitale własnym za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	
wykazujące wzrost kapitału własnego o kwotę:	2 147 198,89 zł
7) rachunek przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku	
wykazujący zwiększenie stanu środków pieniężnych o kwotę:	1 421 964,22 zł
8) dodatkowe informacje i objaśnienia do sprawozdania finansowego.	

1. DANE IDENTYFIKUJĄCE FIRMĘ AUDYTORSKĄ I KLUCZOWEGO BIEGŁEGO REWIDENTA*Wyniki przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego*

W oparciu o przeprowadzone badanie sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Warce na dzień 31.12.2018 r. i za okres sprawozdawczy kończący się tego dnia wydaliśmy z dniem 6.11.2019 r. sprawozdanie z badania zawierające opinię bez zastrzeżeń.

Kluczowy Biegły rewident

W imieniu firmy audytorskiej badanie sprawozdania finansowego Banku za 2018 rok przeprowadzili: kluczowy biegły rewident Dorota Sowińska-Kobelak (nr 12167) z udziałem asystentów – Barbary Kosieradzkiej oraz Anny Łomży.

Niezależność

Firma audytorska, kluczowy biegły rewident oraz asystenci przeprowadzający badanie oświadczają, że spełniają wymogi o bezstronności i niezależności od badanej jednostki, określone w art. 69-73 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

Oświadczenia o niezależności biegłego rewidenta oraz firmy audytorskiej stanowią załączniki do niniejszego sprawozdania dodatkowego.

Inne podmioty

W badaniu sprawozdania finansowego nie uczestniczył biegły rewident, firma audytorska ani ekspert zewnętrzny nie należący do Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka w Warszawie.

2. INFORMACJE DOTYCZĄCE BADANIA USTAWOWEGO

Podstawa przeprowadzenia badania

Badanie ustawowe sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31.12.2018 r. przeprowadzono zgodnie z umową nr 60/19/VI/O/BSF/2019 zawartą w dniu 1.10.2019 r. pomiędzy: Bankiem Spółdzielczym w Warce jako zleceniodawcą a Związkiem Rewizyjnym Banków Spółdzielczych im. F. Stefczyka w Warszawie, ul. Mokotowska 14, firmą audytorską, wpisaną na listę PIBR pod numerem 1459 jako zleceniobiorcą.

Wyboru Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. F. Stefczyka w Warszawie jako firmy audytorskiej dokonała Rada Nadzorcza Uchwałą nr 39/19 z dnia 30.09.2019 r.

Kontakty z Komitetem Audytu i z Kierownictwem Banku

Charakter/forma komunikowania się	Data	Strona spotkania	Przedmiot spotkania
Forma pisemna	4.10.2019 r.	Komitet Audytu, Zarząd	Przedstawienie planu badania, w tym zadania biegłego rewidenta, formy i ram czasowych kontaktowania się z osobami sprawującymi nadzór, zagadnienia o charakterze etycznym - niezależności biegłego rewidenta, firmy audytorskiej oraz Komitetu Audytu. Przedstawienie składu zespołu wykonującego badanie. Przedstawienie odpowiedzialności biegłego rewidenta oraz firmy audytorskiej w odniesieniu do badania sprawozdania finansowego, przedstawienie planowanego zakresu i czasu przeprowadzenia badania oraz metodyki badania.

Charakter/forma komunikowania się	Data	Strona spotkania	Przedmiot spotkania
Spotkanie	4.10.2019 r.	Komitet Audytu	Przedstawienie odpowiedzialności biegłego rewidenta oraz firmy audytorskiej w odniesieniu do badania sprawozdania finansowego, przedstawienie planowanego zakresu i czasu przeprowadzenia badania oraz metodyki badania, omówienie niezależności biegłego rewidenta, zespołu wykonującego badanie, przedstawienie aktualnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku.
Spotkanie	6.11.2019 r.	Komitet Audytu, Zarząd Banku	Znaczące ustalenia z badania w tym słabości kontroli wewnętrznej, omówienie spraw, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego, podsumowanie badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2018.

Terminy i zakres badania

Badanie sprawozdania finansowego odbyło się w siedzibie Banku oraz w biurze firmy audytorskiej w dniach:

badanie wstępne i zasadnicze   od   4.10.2019 r.   do   6.11.2019 r.

Zakres badania

Badanie obejmowało wyrażenie opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wynik finansowy jednostki zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności co do tego, czy sprawozdanie finansowe jako całość zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem, oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenia. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmyślenie, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej, w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę sprawozdania finansowego, w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez kierownika jednostki wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanego Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Metodyka badania

Naszym celem było uzyskanie racjonalnej pewności, że sprawozdanie finansowe, jako całość, nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania biegłego rewidenta zawierającego opinię z badania. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z Krajowymi Standardami wykonywania zawodu w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania zawsze wykryje istotne zniekształcenia.

Wszystkie pozycje bilansu powyżej istotności wykonawczej określonej poniżej zostały objęte badaniem wiarygodności.

Ponadto badaniem wiarygodności zostały objęte również pozycje, na podstawie oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego.

Pozycja w bilansie	Stwierdzenia	Znaczące ryzyko (TAK/NIE)	Procedury wiarygodności/Testy kontroli/Badanie o podwójnym celu	Wyjaśnienie ewentualnych istotnych różnic w podejściu do badania w porównaniu z poprzednim rokiem
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	NIE	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.
Należności od sektora finansowego	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	NIE	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.
Należności od sektora niefinansowego	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	TAK	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.
Dłużne papiery wartościowe	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	NIE	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	NIE	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.

Pozycja w bilansie	Stwierdzenia	Znaczące ryzyko (TAK/NIE)	Procedury wiarygodności/Testy kontroli/Badanie o podwójnym celu	Wyjaśnienie ewentualnych istotnych różnic w podejściu do badania w porównaniu z poprzednim rokiem
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	NIE	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.
Kapitał (fundusz) zapasowy	Istnienie, prawa i obowiązki, kompletność, wycena i przyporządkowanie	NIE	Procedury wiarygodności	Bank jest badany po raz pierwszy. Nie uzyskaliśmy od poprzedniej firmy audytorskiej informacji na ten temat.

Istotność

Wyrażenie przez biegłego rewidenta opinii na temat sprawozdania finansowego wymaga, aby uzyskał on pewność, że sprawozdanie jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia.

W celu oceny istotności, uwzględniliśmy nie tylko kwotę zniekształceń, lecz również ich charakter i szczególne okoliczności wystąpienia. Wyzaczyliśmy poziom istotności, który pozwolił nam zaplanować i przeprowadzić badanie i ocenić wpływ wykrytych zniekształceń podczas badania oraz, w stosownych przypadkach, wpływ nieskorygowanych zniekształceń na sprawozdanie finansowe.

Uważamy zniekształcenie za istotne, jeżeli ma takie znaczenie, że pojedynczo lub łącznie z innymi może wpłynąć na osąd użytkownika informacji finansowej lub księgowej i że nie jesteśmy w stanie wydać opinii bez zastrzeżeń. Określenie poziomu istotności opiera się na osądzie zawodowym biegłego rewidenta.

Na podstawie naszego zawodowego osądu przyjęliśmy następujące założenia dotyczące progów istotności:

W badaniu zastosowano poziomy istotności:

a)	istotność ogólną, która została wyliczona od sumy bilansowej:	1,80%	4 823 638,42 zł
b)	istotność wykonawczą, którą ustalono w oparciu o ryzyko nieodłączne:	78% istotności ogólnej	3 762 437,97 zł
c)	zniekształcenie oczywiście nieznaczące:	5% istotności ogólnej	241 181,92 zł

Przy ustalaniu wysokości (poziomu) wskaźników istotności zastosowano zawodowy osąd uwzględniający szczególne charakterystyki związane z Bankiem. To ustalenie obejmowało rozważenie aspektów zarówno wartościowych, jak i jakościowych.

Przyjęliśmy jako podstawę określenia istotności sumę bilansową, ponieważ naszym zdaniem wskaźnik ten jest powszechnie używany do oceny działalności banków przez użytkowników sprawozdania finansowego, jak również jest ogólnie przyjętym wskaźnikiem do porównań. Określony procent przyjętej podstawy uzależniony był głównie od przyjętego poziomu ryzyka badania. Przyjęta istotność na poziomie 1,80% mieści się w zakresie dopuszczalnych przez standardy badania progów ilościowych dla istotności (tj. 1% - 3%).

Przy ustalaniu poziomu istotności uwzględniliśmy również jakościowe czynniki, za które przyjęliśmy:

- a) zagadnienia związane z kierownictwem,
- b) środowisko księgowe,

- c) środowisko operacyjne,
- d) zagadnienia związane z badaniem.

Kontynuacja działalności

Podczas naszego badania nic nie zwróciło naszej uwagi, co powodowałoby nasze przekonanie, że Bank nie jest w stanie kontynuować działalności przez co najmniej 12 miesięcy licząc od dnia 31.12.2018 r. na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczania przez niego dotychczasowej działalności.

W punkcie 4 wprowadzenia do sprawozdania finansowego Banku za rok zakończony dnia 31.12.2018 roku Zarząd wskazał, że sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności przez Bank przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia 31.12.2018 roku oraz, że nie występują okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank.

System wewnętrznej kontroli w zakresie sprawozdawczości finansowej oraz systemu księgowości

W trakcie przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego dokonaliśmy wrywkowego sprawdzenia prawidłowości działania systemu kontroli wewnętrznej w zakresie sprawozdawczości finansowej oraz systemu księgowości. W trakcie przeprowadzonych prac nie stwierdziliśmy znaczących nieprawidłowości, które mogłyby mieć istotny wpływ na badane sprawozdanie finansowe. Celem naszego badania nie było wyrażenie kompleksowej opinii na temat funkcjonowania tego systemu kontroli wewnętrznej.

W trakcie naszego badania nie wykryliśmy wszystkich kwestii wymagających poprawy, które mogłyby zostać wykryte podczas pogłębionego badania kontroli wewnętrznej.

Zjawiska i zdarzenia wskazujące na naruszenie prawa

Podczas badania nie stwierdzono istotnych zjawisk i zdarzeń wskazujących na naruszenie przepisów ustawowych i wykonawczych lub Statutu.

Nie stanowiło przedmiotu badania ustalenie i wyjaśnienie zdarzeń, które mogły stanowić podstawę do wszczęcia postępowania karnego przez powołane do tego organy.

Przedmiotem badania nie były również inne nieprawidłowości, które mogły wystąpić poza systemem rachunkowości badanego Banku.

Jednakże zwracamy uwagę na to, iż zgodnie z oświadczeniem Zarządu Banku ustawowe badanie rocznego sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31.12.2018 r. przeprowadzone przez firmę audytorską Zespół Biegłych Rewidentów Widok - II Sp. z o.o. z siedzibą w Paprotni 19, 95-060 Brzeziny, wpisaną na listę PIBR pod nr 1025, zostało uznane za nieważne z mocy prawa ze względu na naruszenie przepisów regulujących maksymalny okres badania przez wzmiankowaną firmę audytorską. W związku z tym Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru ZRBS im. F. Stefczyka uchwałą nr 39/2019 z dnia 30.09.2019 r., jako firmy audytorskiej mającej przeprowadzić ustawowe badanie rocznego sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31.12.2018 r.

Metody wyceny

Bank posiada aktualną dokumentację opisującą zasady rachunkowości, przyjęte przez Zarząd Banku, w zakresie wymaganym przepisami art. 10 ustawy o rachunkowości oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.

Zastosowane metody wyceny są zgodne z polityką rachunkowości obowiązującą w Banku, nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

We wprowadzeniu do sprawozdania finansowego Banku za rok zakończony dnia 31.12.2018 roku Zarząd przedstawił stosowane zasady (politykę) rachunkowości, w tym metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania przychodów i kosztów, w zakresie, w jakim obowiązujące przepisy pozostawiają prawo wyboru lub nie regulują danego zagadnienia.

Ograniczenia badania

Bank przedstawił wszystkie żądane wyjaśnienia i dokumenty.

Nie wystąpiły inne niż ww. istotne kwestie wynikające z badania ustawowego, które zostały omówione lub były przedmiotem korespondencji z Zarządem, ani żadne inne kwestie wynikające z badania ustawowego, które według profesjonalnego osądu biegłego rewidenta są istotne dla nadzorowania procesu sprawozdawczości finansowej.

Dorota Sowińska-Kobelak

Kluczowy biegły rewident

wpisany do rejestru PIBR pod numerem 12167

przeprowadzający badanie w imieniu:

Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych

im. F. Stefczyka w Warszawie

00-561 Warszawa, ul. Mokotowska 14

Firma audytorska wpisana na listę PIBR pod numerem 1459

Warka, 6 listopada 2019 r.

